

Lieta C-633/23

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2023. gada 23. oktobris

Iesniedzējtiesa:

Cour d'appel de Bruxelles (Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 18. oktobris

Prasītājas:

Electrabel SA

Fédération belge des entreprises électriques et gazières

Organisatie voor Duurzame Energie Vlaanderen ASBL

Wind4Wallonia 2 SA

Luminus SA

EDF Belgium SA

Activent Wallonie SCRL

Eol'Wapi

Lumiwind C

Luminus Wind Together SC

Atbildētāja:

Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz (CREG)

Piedaloties:

État belge

Tiesvedības pamatlietā priekšmets

Prasība atcelt *Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz* (Elektroenerģijas un gāzes regulēšanas komisija; turpmāk tekstā – “CREG”) 2023. gada 28. februāra lēmumu (B)2511 par paraugu deklarācijai, kas jāiesniedz nodevas, kura ieviesta saistībā ar elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu maksimālo apmēru, parādniem (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”). Apstrīdētais lēmums ir pieejams šādā interneta adresē: <https://www.creg.be/fr/publications/decision-b2511>.

Īss pamatlītas faktu un tiesvedības izklāsts

- 1 Pieņemdamā Regulu (ES) 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai (turpmāk tekstā – “Regula 2022/1854”), Eiropas Savienības Padome saistībā ar cenu pieaugumu vēlējās “mīkstin[āt] augsto enerģijas cenu ietekmi, izmantojot izņēmuma, mērķorientētus un laikā ierobežotus pasākumus” (šīs regulas 1. pants). Attiecībā uz elektroenerģijas tirgu minētajā regulā it īpaši ir paredzēts noteikt obligātos tirgus ieņēmumu griestus un paredzēt noteikumus par virsienņēmumu sadali (skat. tās pašas regulas II nodaļas 2. iedaļu, it īpaši 6. un 7. pantu).
- 2 Saskaņā ar Regulas 2022/1854 2. panta 5. punktu piemēro [šādu definīciju]: ““tirgus ieņēmumi” ir realizētie ienākumi, ko ražotājs saņem apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi Savienībā neatkarīgi no šādas apmaiņas līgumiskās formas, ietverot elektroenerģijas pirkuma līgumus un citas pret svārstībām elektroenerģijas vairumtirgū veiktas riska ierobežošanas darbības un neietverot nekādu dalībvalstu piešķirtu atbalstu”. Ar “virsienņēmumiem” saprot “pozitīv[o] starpīb[u] starp ražotāju tirgus ieņēmumiem par elektroenerģijas MWh un noteiktajiem tirgus ieņēmumu griestiem 180 EUR par elektroenerģijas MWh, kas noteikti 6. panta 1. punktā” (Regulas 2022/1854 2. panta 9. punkts).
- 3 Šīs regulas 6. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ražotāju tirgus ieņēmumiem, kas gūti, ražojot elektroenerģiju no 7. panta 1. punktā minētajiem energoresursiem [t.i., kodolenerģijas, vēja enerģijas, saules enerģijas, ģeotermālās enerģijas, caurteces hidroelektrostacijās ražotas enerģijas, biomasas, izņemot biometānu, atkritumiem, lignīta, jēlnaftas produktiem un kūdras], piemēro maksimālos griestus 180 EUR par saražotās elektroenerģijas Mwh”.
- 4 Tādējādi ir noteikts princips, ka tos elektroenerģijas tirgus dalībnieku – kas gūst labumu no ārkārtīgi augstām elektroenerģijas cenām saskaņā ar elektroenerģijas cenas noteikšanas sistēmu nākamās dienas vairumtirdzniecības tirgū, nepiedzīvojot atbilstīgu izmaksu pieaugumu, – ieņēmumus, kuri pārsniedz noteiktu maksimālo apmēru, pārņems valstis, kas ļaus tām finansēt mērķorientētus pasākumus lietotāju labā. Noteiktais maksimālais apmērs ir ievērojami augstāks, nekā vidējās maksimālās tirgus cenas līdz 2022. gada februārim; doma ir tāda, ka tirgus dalībnieki, pieņemdami sākotnējos lēmumus par ieguldījumiem,

neparedzēja, ka, pateicoties negaidītai veiksmi, varēs saņemt tik lielus ieņēmumus, kas tādējādi ir ārkārtas ieņēmumi.

- 5 Beļģijas likumdevējs 2022. gada 22. decembrī, īstenojot Regulu 2022/1854, *Loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité* (1999. gada 29. aprīļa Likumā par elektroenerģijas tirgus organizāciju; turpmāk tekstā – “Elektroenerģijas likums”) iekļāva V b nodaļu ar nosaukumu “Elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu maksimālais apmērs”, kas sastāv no 22.b panta un 22.c panta. Šis grozījums tika ieviests ar *Loi du 16 décembre 2022 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et introduisant un plafond sur les recettes issues du marché des producteurs d'électricité* (2022. gada 16. decembra Likumu, ar ko groza 1999. gada 29. aprīļa Likumu par elektroenerģijas tirgus organizāciju un ievieš elektroenerģijas ražotāju tirgū gūto ieņēmumu maksimālo apmēru) (turpmāk tekstā – “2022. gada 16. decembra likums”).
- 6 Ar Elektroenerģijas likuma jauno 22.b pantu tiek ieviests maksimālais apmērs ieņēmumiem, kas gūti elektroenerģijas ražotāju tirgū, nosakot nodevu valsts labā, kura atbilst 100 % no tā sauktajiem “virs[ieņēmumiem]”, kas gūti laikā no 2022. gada 1. augusta līdz 2023. gada 30. jūnijam (turpmāk tekstā – “nodeva”). Ar “virsieņēmumiem” ir jāsaprot ieņēmumi, kuri pārsniedz maksimālo apmēru, kas noteikts 130 EUR par MWh elektroenerģijas (Elektroenerģijas likuma 22.b panta 4. punkts). Šī likuma 22.b panta 5. punktā tirgus ieņēmumi ir definēti kā ienākumi, ko attiecīgie parādnieki ir guvuši par katru darījumu apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi minētajā laikposmā. Šīs normas otrajā daļā ir paredzētas prezumpcijas (atkarībā no ražošanas iekārtas veida) šo ieņēmumu noteikšanai. Šīs prezumpcijas pēc būtības ir balstītas uz darījumiem, kurus parādnieks, domājams, ir veicis (skat. šī kopsavilkuma 10. un nākamos punktus).
- 7 Elektroenerģijas likuma 22.b panta 6. punktā *CREG* ir uzdots noteikt deklarācijas paraugu un to dokumentu formātu, kas nodevas parādniekiem ir jānosūta nodevas noteikšanas nolūkā. Saskaņā ar tā paša panta 7. punktu *CREG* ir jāierosina nodeva, kāda katram parādniekam ir jāmaksā, un katrs priekšlikums pēc tam tiek nosūtīts *Service public fédéral Économie* (Federālajam Ekonomikas valsts dienestam) (8. punkts). *CREG* ir atbildīga arī par parādnieku deklarāciju pārbaudi (Elektroenerģijas likuma 22.c panta 1. punkts). Pēc *CREG* priekšlikuma saņemšanas Federālais Ekonomikas valsts dienests nosaka maksājamās nodevas apmēru (šī likuma 22.c panta 2. punkts). Ja parādnieks neiesniedz deklarāciju noteiktajā termiņā vai ja deklarācija ir nepilnīga, *CREG* var ierosināt automātisku nodevas piemērošanu (minētā likuma 22.b panta 7. punkta otrā daļa).
- 8 Saskaņā ar Elektroenerģijas likumu *CREG* pieņēma apstrīdēto lēmumu, kuru prasītājas pamatlietā, proti, sabiedrības, kas darbojas elektroenerģijas ražošanas un piegādes nozarē, kā arī šīs nozares uzņēmumu federācijas, lūdz iesniedzējtiesai atcelt, it īpaši tādēļ, ka šis lēmums neatbilstot Regulai 2022/1854.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti un iesniedzējtiesas vērtējums

Par prezumpciju izmantošanu ieņēmumu noteikšanai

- 9 Prasītājas pamatlietā kritizē prezumpciju izmantošanu, lai noteiktu ieņēmumus, ko elektroenerģijas ražotāji gūst tirgū. Attiecībā uz dokumentiem/informāciju, kas jānosūta saskaņā ar tajā noteikto deklarācijas paraugu, apstrīdētajā lēmumā faktiski ir pārņemtas Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrajā daļā ieviestās prezumpcijas. Tātad, deklarējot savus ieņēmumus *CREG* šim nolūkam paredzētajā platformā, lietotājam ir “jāizvēlas atbilstošā(-ās) prezumpcija(-as) nolaižamajā izvēlnē [...]” (apstrīdētā lēmuma 83. punkts).
- 10 Pirmā un otrā prezumpcija (kas paredzētas Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 1. un 2. punktā), atbilstīgi, attiecas, pirmkārt, uz atomelektrostacijām *Doel 3* un [*Doel*] 4, *Tihange 2* un [*Tihange*] 3, un, otrkārt, uz [atomelektrostaciju] *Tihange 1*. Tās ir neatspēkojamas.
- 11 Trešā prezumpcija (Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 3. punkts) attiecas uz iekārtām, uz kurām neattiecas pirmās divas prezumpcijas un uz kuru saražoto produkciju attiecas elektroenerģijas pirkuma līgums.
- 12 Ceturtā prezumpcija (Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 4. punkts) attiecas uz iekārtām, uz kurām neattiecas pirmās trīs prezumpcijas un uz kurām neattiecas ražošanas atbalsta mehānisms (izņemot, ja šajā mehānismā ir paredzēts, ka atbalsta apmērs nav atkarīgs no elektroenerģijas cenas izmaiņām).
- 13 Piektā prezumpcija (Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 5. punkts) attiecas uz iekārtām, uz kurām neattiecas pirmās četras prezumpcijas.
- 14 Pirmā līdz piektā prezumpcija būtībā ir balstītas uz fikciju, ka elektroenerģija tiek uzskatīta par pārdotu [vienu] reizi dienā par elektroenerģijas cenu, kas katrai no šīm dienām ir noteikta elektroenerģijas tirdzniecības platformā, ja elektroenerģija tiek pārdota nākotnes tirgū, un reizi stundā, ja elektroenerģija tiek pārdota nākamās dienas tirgū.
- 15 Trešo līdz piekto prezumpciju var atspēkot, ja parādnieks var iesniegt pierādījumus tam, ka ieņēmumi tirgū atšķiras no ieņēmumiem, kas noteikti saskaņā ar šīm prezumpcijām, kā arī iesniegt pamatojumu tam, ka tiek izmantota pārdošanas stratēģija, kas atšķiras no stratēģijas, kāda paredzēta prezumpcijā, kuru tas vēlas atspēkot (Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 6. punkts un apstrīdētā lēmuma 142. punkts). Tomēr šīs prezumpcijas atspēkošana ir administratīvi ļoti apgrūtināta, jo tajā ir prasīts, lai parādnieks iesniegtu pierādījumus par saviem faktiskajiem ieņēmumiem tirgū “par visu savu ražotņu kopumu”, kas tādējādi aptver gan iekārtas, uz kurām attiecas nodevas sistēma, gan citas iekārtas (piemēram, gāzes un ogļu tehnoloģijas).
- 16 Turklāt šai atspēkojamībai pašai tiek piemērotas jaunas, neatspēkojamas prezumpcijas.

- 17 Pirmkārt, saskaņā ar 22.b panta 5. punkta otrās daļas 6. punkta a) apakšpunktu grupas iekšējos pārdošanas darījumus “[šī] panta piemērošanai uzskata par noslēgtiem, pamatojoties uz cenu, kura [atbilst] tirgus cenai darījuma dienā – par piegādes laikposmu, uz kuru attiecas šis darījums –, kas publicēta enerģētikas paketes tirdzniecības platformā, kas darbojas Beļģijā”. Tomēr grupas iekšējais darījums var notikt ar izmaksām, kas ir zemākas par biržas tirgus cenu (nav [peļņas] normas un/vai ir ierobežotas izmaksas, kas saistītas ar ražošanu un patēriņu kopējā objektā), vai var būt atkarīgs no biržas tirgus cenas, kas Beļģijā nav publicēta.
- 18 Otrkārt, saskaņā ar šīs normas b) apakšpunktu “jebkuru saražotās un pārdotās, bet nākotnes tirgū nepārdotās elektroenerģijas apjomu uzskata par pārdotu par references tirgus cenu”, kura Elektroenerģijas likuma 2. panta 40. punktā ir definēta kā nākamās dienas biržas tirgus cena (un kas tādēļ ir ļoti jutīga pret cenu svārstībām, kuras var izraisīt biežāku maksimālā apmēra pārsniegšanu un tādējādi lielāku nodevu). Elektroenerģijas apjoms, kas nav pārdots ar nākotnes līgumu, var būt pārdots, pamatojoties uz līgumu, bez biržas atsauces, vai arī bez nākamās dienas biržas atsauces.
- 19 Treškārt, minētās normas d) apakšpunktā ir noteikts, ka “par katru dienu tirgū pārdotās elektroenerģijas apjomu uzskata, ka uz to attiecas darījums par katru piegādes laikposma stundu”. Šīs prezumpcijas rezultātā, iespējams, tiek ņemti vērā negūti ieņēmumi (skat. šī kopsavilkuma 21. punktu).
- 20 Ņemot vērā šīs trīs prezumpcijas, kas ir piemērojamas iepriekš minētās trešās līdz piektās prezumpcijas atspēkošanai, prasītājas uzskata, ka visu sistēmu reglamentē prezumpcijas un ka tādējādi tā neļauj ņemt vērā faktiski gūtos ieņēmumus.
- 21 Tādējādi šīs sistēmas sekas esot tādas, ka tiek ņemti vērā fiktīvi ieņēmumi, bez iespējas elektroenerģijas ražotājiem pierādīt savus faktiskos ieņēmumus, jo beigās šīs prezumpcijas esot neatspēkojamas. Tātad šīs prezumpcijas radot pamatu nodevai gadījumā, ja kādā šī laikposma dienā vai stundā tiek pārsniegts maksimālais apmērs, pat ja faktiski saņemtā cena esot vidējā cena, kas ir zemāka par maksimālo apmēru, vai fiksētā cena, kas ir zemāka par maksimālo apmēru. Šīs sistēmas patiesais mērķis esot nodokļa palielināšana, neņemot vērā faktiski gūtos ieņēmumus.
- 22 Tomēr ar Regulu 2022/1854 ieviestais maksimālais apmērs attiecoties uz elektroenerģijas ražotāju faktiski gūtajiem ieņēmumiem un esot piemērojams katram darījumam. Ņemot vērā šīs regulas obligāto raksturu un tiešo iedarbību, kā arī Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principus, *CREG* bija pienākums piemērot minēto regulu un tai bija jāatstāj bez piemērošanas valsts tiesību normas (šajā gadījumā – prezumpcijas), kas ir pretrunā Savienības tiesību normām.
- 23 Pēc *CREG* uzskatiem, Regulas 2022/1854 mērķis ir noteikt elektroenerģijas tirgus ieņēmumu obligātu maksimālo apmēru, bet bez saskaņošanas: tātad dalībvalstis ir saglabājušas brīvību veikt dažādus pasākumus, – ko tās ir darījušas; veiktie

pasākumi dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras, it īpaši attiecībā uz šī maksimālā apmēra lielumu, piemērošanas laikposmiem un citādi.

- 24 Turklāt Regulas 2022/1854 37. apsvērumā ir skaidri paredzēts, ka dalībvalstīs tirgus ieņēmumu griestu aprēķināšanai varēs izmantot saprātīgas aplēses.
- 25 Tieši to likumdevējs esot darījis, izmantodams apstrīdētās prezumpcijas, kuras bija nepieciešamas, jo tehniski nav iespējams katru darījumā iekļauto elektroenerģijas elektronu sasaistīt ar cenu.
- 26 Šī sistēma neradot fiktīvus ieņēmumus, bet gan tajā tiek izmantotas aplēses, lai noteiktu ieņēmumu maksimālo apmēru, kas katrā ziņā ir daudz augstāks par to, kādu ražotāji varēja cerēt iegūt tirgū pirms enerģētikas krīzes.
- 27 Lai gan *CREG* neapstrīd to, ka prezumpcijas attiecībā uz atomelektrostacijām patiešām ir neatspēkojamas, tā norāda, ka tās atbilst pārdošanas stratēģijām, par kurām iepriekš panākta vienošanās ar attiecīgo elektrostaciju operatoriem un kuras tiek piemērotas jau gadiem ilgi (maksu iekasēšanas nolūkā), – ko nevar uzskatīt par nesamērīgu.
- 28 Pārējās prezumpcijas esot atspēkojamas saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 6. punktu. Ja pierādījumi par faktiskajiem ieņēmumiem ir jāiesniedz par visu ražotņu kopumu (tātad ne tikai par iekārtām, uz kurām attiecas nodeva), tā esot saprātīga prasība, kuras mērķis ir novērst ieņēmumu mākslīgu pārcelšanu starp iekārtām. Šīs normas mērķis esot arī novērst to, ka parādnieki, kas pieder tai pašai grupai, apiet nodevu, fiktīvi paredzot tādu darījuma cenu, kas ir zemāka par maksimālo apmēru (turklāt šāda stratēģija ir paredzēta Regulas 2022/1854 6. panta 3. punktā). Attiecībā uz pārējām Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 6. punkta normām – ar tām netiekot noteikti fiktīvi ieņēmumi, bet gan to mērķis esot ļaut piemērot nodevu par katru darījumu.
- 29 *État belge* piebilst, ka pašā Regulā 2022/1854 nav paredzēti neviena konkrēta noteikuma par to, kā aprēķināt virsienņēmumu apmēru, un ka Komisija nav sniegusi nekādus norādījumus šajā jautājumā, pretēji tam, kas bija paredzēts šajā regulā. Tādējādi dalībvalstīm bija jāparedz šāds noteikums, un no minētās regulas 37. apsvēruma izriet, ka, lai to paveiktu, tām bija atļauts izmantot tādas saprātīgas aplēses kā apstrīdētās prezumpcijas.
- 30 Prezumpciju izmantošana ļaujot pārvarēt tehniskās grūtības, kas saistītas ar cenas precīzu noteikšanu par katru MWh, kura pārdota un piegādāta nodevas piemērošanas laikposmā. Tas arī samazinot parādnieku un par nodevas piemērošanu atbildīgo valsts iestāžu administratīvo slogu.
- 31 Savukārt iesniedzējtiesa norāda, ka elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgu organizācijas atšķirību dalībvalstīs dēļ un vietējo īpatnību dēļ Regulā 2022/1854 dalībvalstīm ir piešķirta loma attiecībā uz to, kā tiek īstenots maksimālais apmērs; tas nozīmē, ka šī regula katrā dalībvalstī bija jāiekļauj valsts pasākumos.

- 32 Iesniedzējtiesa šajā ziņā arī norāda, ka nav Komisijas pamatnostādņu par obligātā maksimālā apmēra īstenošanu, lai gan šādas pamatnostādnes ir paredzētas Regulas 2022/1854 6. panta 5. punktā.
- 33 Tomēr tā atzīst, ka sistēma – kuru Beļģijas likumdevējs ir ieviesis Elektroenerģijas likuma 22.b pantā un ar kuru apstrīdētajā lēmumā ir pamatots ieņēmumu deklarācijas paraugs –, kura ir posms pirms katra parādnieka maksājamās nodevas noteikšanas, ir balstīta uz prezumpciju kopumu vai virkni, no kurām parādnieks nekad nevar pilnībā izvairīties, kā rezultātā tas nevar deklarēt savus faktiskos ieņēmumus, kas patiešām ir gūti. Proti, šīs prezumpcijas ir pamatotas ar teorētiskām pārdošanas stratēģijām, kam nav saiknes ar ražotāju pārdošanas stratēģiju realitāti, lai gan Regulas 2022/1854 normas drīzāk liecina, ka virsienņēmumu aprēķins tiek veikts, balstoties uz tirgū faktiski gūtajiem ieņēmumiem. Iesniedzējtiesa šajā ziņā balstās uz minētās regulas šādu normu formulējumu (iesniedzējtiesas izcēlums):
- 2. panta 5. punktā “tirgus ieņēmumi” ir definēti kā “**realizētie ienākumi**, ko ražotājs saņem apmaiņā pret elektroenerģijas pārdošanu un piegādi Savienībā neatkarīgi no šādas apmaiņas līgumiskās formas, ietverot elektroenerģijas pirkuma līgumus un citas pret svārstībām elektroenerģijas vairumtirgū veiktas riska ierobežošanas darbības un neietverot nekādu dalībvalstu piešķirtu atbalstu”;
 - 2. panta 9. punktā “virsienņēmumi” ir definēti kā “pozitīva starpība **starp ražotāju tirgus ieņēmumiem** par elektroenerģijas MWh un noteiktajiem tirgus ieņēmumu griestiem 180 EUR par elektroenerģijas MWh, kas noteikti 6. panta 1. punktā”;
 - 6. pantā, kura nosaukums ir “Obligātie tirgus ieņēmumu griesti”, ir noteikts:
 - “1. **Ražotāju tirgus ieņēmumiem**, kas gūti, ražojot elektroenerģiju no 7. panta 1. punktā minētajiem energoresursiem, piemēro maksimālos griestus 180 EUR par saražotās elektroenerģijas MWh.
 - 2. Dalībvalstis nodrošina, ka tirgus ieņēmumu griesti attiecas uz visiem ražotāju [...] tirgus ieņēmumiem [...]”;
 - 7. pantā, kura nosaukums ir “Tirgus ieņēmumu griestu piemērošana elektroenerģijas ražotājiem”, ir paredzēts:
 - “Šīs regulas 6. pantā paredzētos **tirgus ieņēmumu** griestus piemēro **tirgus ieņēmumiem, kas gūti pārdodot** elektroenerģiju, kura ražota no šādiem energoresursiem: [...]”.
- 34 Turklāt šķiet, ka pati ieviestās sistēmas filosofija, proti, tirgus ieņēmumu maksimālā apmēra noteikšana un iespēja dalībvalstīm pārņemt ieņēmumus, kas pārsniedz šo maksimālo apmēru, noteikti attiecas uz faktiski gūtajiem ieņēmumiem. Proti, negūtu ieņēmumu pārņemšana varētu šķīst kā pretruna[.]

- 35 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, tas it īpaši ir apstiprināts Regulas 2022/1854 30. apsvērumā:

“Lai izvairītos no tā, ka būtiski tiek ietekmēta projekta sākotnējā paredzamā rentabilitāte, tirgus ieņēmumu griesti būtu jānosaka nevis kopējiem ražošanas ieņēmumiem (tostarp citiem potenciāliem ieņēmumu avotiem, piemēram, regulētai piemaksai), bet gan tirgus ieņēmumiem. Neatkarīgi no elektroenerģijas tirdzniecības līguma veida **tirgus ieņēmumu griesti būtu jāpiemēro tikai realizētajiem tirgus ieņēmumiem. Tas ir nepieciešams, lai neradītu kaitējumu ražotājiem, kuri faktiski negūst labumu no pašreizējām augstajām elektroenerģijas cenām**, jo elektroenerģijas vairumtirgū ir veikusi savu ieņēmumu riska ierobežošanas darījumus, lai nodrošinātos pret svārstībām. **Tādējādi, ciktāl esošās vai turpmākās līgumsaistības** (piemēram, atjaunīgo energoresursu elektroenerģijas pirkuma līgumi un cita veida elektroenerģijas pirkuma līgumi vai nākotnes riska ierobežošanas darījumi) **rada tirgus ieņēmumus no elektroenerģijas ražošanas līdz tirgus ieņēmumu griestu līmenim, šādi ieņēmumi šai regulai nebūtu jāskar**. Tāpēc pasākumam, ar ko ievieš tirgus ieņēmumu griestus, nevajadzētu atturēt tirgus dalībniekus no šādu līgumsaistību uzņemšanās” (iesniedzējtiesas izcēlums).

- 36 Iesniedzējtiesa norāda, ka 37. apsvērumā, savukārt, ir noteikts, ka:

“Lai nodrošinātu tirgus ieņēmumu griestu efektīvu īstenošanu, ražotājiem, starpniekiem un attiecīgajiem tirgus dalībniekiem būtu jāsniedz nepieciešamie dati dalībvalstu kompetentajām iestādēm un, attiecīgā gadījumā, sistēmu operatoriem un nominētajiem elektroenerģijas tirgus operatoriem. **Nemot vērā to atsevišķo darījumu lielo skaitu, attiecībā uz kuriem dalībvalstu kompetentajām iestādēm ir jānodrošina tirgus ieņēmumu griestu īstenošana, minētajām iestādēm vajadzētu būt iespējai tirgus ieņēmumu griestu aprēķināšanai izmantot saprātīgas aplēses**” (iesniedzējtiesas izcēlums).

- 37 Papildus tam, ka iesniedzējtiesa nesaprot, kā apsvērumā varētu būt ignorētas regulas normas, tā joprojām nav pārliecināta, ka minētā iespēja ļaut dalībvalstīm izmantot aplēses atļauj tām paredzēt sistēmu, kas balstīta tikai uz neatspēkojamām prezumpcijām vai uz daļēji atspēkojamām prezumpcijām, bet tādā veidā, kas pieļauj dalībvalsts teorētiski iepriekš noteiktus (neatspēkojamus) elementus, neņemot vērā faktiski gūtos ieņēmumus.

- 38 Attiecībā uz *CREG* un *État belge* izvirzītajiem argumentiem par tehniskajām grūtībām un parādnieku administratīvā sloga mazināšanu iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai gan tās var pamatot prezumpciju (vai drīzāk aplēšu) izmantošanu, tās [tomēr] nevar izskaidrot šo prezumpciju neatspēkojamo raksturu, un parādniekiem ir jāļauj dokumentēt savas faktiskās pārdošanas stratēģijas un savus faktiskos ieņēmumus, – katrā ziņā tad, ja izrādās, ka ir iespējama saikne starp tehniskajām iekārtām un pārdošanas nosacījumiem.

- 39 Iesniedzējtiesa arī norāda, ka no Komisijas ziņojuma nekādi neizriet, ka visas dalībvalstis būtu pieņēmušas uz prezumpcijām balstītu sistēmu, un šķiet, ka Beļģija savā izvēlē ir samērā izolēta.
- 40 Prezumpciju sistēma, kas paredzēta ieņēmumu teorētiskai noteikšanai, kas ir pamats nodevas aprēķināšanai, kāda ieviesta ar Elektroenerģijas likuma 22.b pantu un ar kuru ir pamatots apstrīdētais lēmums, rada jautājumu par to, kā ir jāinterpretē Regulas 2022/1854 6., 7. un 8. pants, kopsakarā ar [tās] 2. panta 5. un 9. punktu, lai noteiktu, vai minētajās tiesību normās šāda sistēma ir atļauta. Tādēļ iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai pieņemtu spriedumu, ir nepieciešams par to uzdot Tiesai jautājumu.

Par laikposmu, uz kuru attiecas apstrīdētais lēmums

- 41 Dažas prasītājas apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir prettiesisks, jo tajā ir noteikts deklarācijas paraugs un nosūtāmo dokumentu formāts “laikposmam no 2022. gada 1. augusta līdz 31. decembrim ieskaitot”, lai gan saskaņā ar tā 22. panta 2. punkta c) apakšpunktu Regulā 2022/1854 ieņēmumu maksimālais apmērs ir noteikts tikai no 2022. gada 1. decembra (atšķirībā no regulas priekšlikuma, kurā dalībvalstīm bija atstāta iespēja paredzēt agrīnu piemērošanu).
- 42 Tās apgalvo, ka agrīna maksimālā apmēra piemērošana ir Savienības tiesību vispārējā tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principa pārkāpums. Šai agrīnajai piemērošanai ir arī ievērojamas praktiskās sekas, jo 2022. gada augusts bija mēnesis, kurā elektroenerģijas cenas sasniedza augstāko līmeni.
- 43 Tās piebilst, ka likumdevējs nav norādījis iemeslu, kura dēļ tas bija vēlējies Regulas 2022/1854 agrīnu iedarbību.
- 44 *CREG* atbild, ka ekonomikas politikas jomā Eiropas Savienības iejaukšanās (šajā gadījumā – Padomes iejaukšanās saskaņā ar LESD 122. panta 1. punktu, ja pastāv grūtības apgādē ar dažiem ražojumiem, jo īpaši enerģētikas jomā) aprobežojas ar ekonomikas politikas koordinēšanu, kas atstāj neskartu dalībvalstu suverēno varu fiskālajā jomā, tādējādi Beļģijas valsts likumdevējs varēja iejaukties šajā jomā, pieņemot “papildu” pasākumu, pamatojoties uz savu fiskālo autonomiju.
- 45 Turklāt pati Regula 2022/1854 nevis izraisot vienādu nodokļu piemērošanu virsienēm, bet gan tikai nodrošinot dalībvalstu reakciju koordinēšanu; dalībvalstīm joprojām ir plaša rīcības brīvība, lai efektīvi reaģētu uz šo situāciju, ņemot vērā to valsts enerģijas tirgus īpatnības.
- 46 *État belge* precizē, ka ar šo regulu Beļģijai nekādā veidā nebija aizliegts veikt nodokļu pasākumus, kas piemērojami laikposmam pirms 2022. gada 1. decembra, šajā gadījumā laikposmam, kas sākas 2022. gada 1. augustā.
- 47 Beļģijas fiskālās kompetences īstenošanas leģitimitāte šajā laikposmā atbilstot subsidiaritātes un samērīguma principiem.

- 48 *État belge* atsaucas arī uz Regulas 2022/1854 8. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru dalībvalstis var “saglabāt vai ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo ražotāju, kuri ražo elektrību no 7. panta 1. punktā norādītajiem energoresursiem, tirgus ieņēmumus, tostarp iespēju diferencēt tehnoloģijas, kā arī citu tirgus dalībnieku – tostarp to, kuri darbojas elektroenerģijas tirdzniecībā – tirgus ieņēmumus”, un tāpat attiecināt maksimālo apmēru arī uz laikposmu pirms šajā regulā paredzētā laikposma.
- 49 Apstākļi, ka regulas priekšlikumā paredzētā iespēja brīvprātīgi piemērot minēto regulu agrīni netika iekļauta galīgajā tekstā, esot izskaidrojams ar to, ka šādi skaidrai normai neesot jēgas, un šis apstākļi neesot pierādījums tam, ka Eiropas likumdevējs būtu vēlējies aizliegt ieņēmumu maksimālā apmēra sistēmas agrīnu piemērošanu.
- 50 Iesniedzējtiesa konstatē, ka laikposms, kas minēts apstrīdētajā lēmumā, izriet no Elektroenerģijas likuma 22.b panta 1. punkta, kurā ir noteikts, ka “ar šo pantu tiek ieviests [...] ieņēmumu, kas gūti no 2022. gada 1. augusta līdz 2023. gada 30. jūnijam [...], maksimālais apmērs” un ka šī likuma pamatojuma izklāstā ir norādīts, ka tas “nodrošina Regulas [2022/1854] daļēju īstenošanu”, ņemot vērā, ka šīs īstenošanas “daļējais” raksturs izriet no tā, ka ar 2022. gada 16. decembra likumu ir paredzēts nodrošināt Regulas 2022/1854 īstenošanu tikai attiecībā uz elektroenerģiju (šīs regulas II nodaļa), nevis attiecībā uz naftu, gāzi un ogleņiem” (šīs regulas III nodaļa).
- 51 Šī tiesa apgalvo, ka Beļģijas likumdevējs nav norādījis iemeslu, kura dēļ tas ir vēlējies nodevas spēkā stāšanās datumu noteikt citā datumā, nekā ir paredzēts Regulā 2022/1854, un ka *CREG* un *État belge* aizstāvētā doma, ka nodevas sistēmai esot jaukts raksturs (valsts pasākums no 2022. gada 1. augusta līdz 30. novembrim, pēc tam Regulas 2022/1854 īstenošana no 2022. gada 1. decembra), neizriet arī no sagatavošanas dokumentu pārbaudes.
- 52 Pēc iesniedzējtiesas uzskatiem, šīs regulas 22. panta 2. punkts – ar kuru, nosakot virsienējumus maksimālā apmēra spēkā stāšanās datumu 2022. gada 1. decembrī, nodrošina koordināciju starp dalībvalstīm – varētu nepieļaut valsts pasākumus, ar kuriem šī sistēma tiek īstenota no agrākas dienas.
- 53 Šajā ziņā šī tiesa atsaucas uz minētās regulas 11. apsvērumu, kurā ir noteikts, ka “nesaskaņoti tirgus ieņēmumu griesti attiecībā uz elektroenerģiju [...] var radīt būtiskus traucējumus ražotājiem Savienībā”. Tā atsaucas arī uz Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principiem, kā arī uz lojālas sadarbības starp Savienību un dalībvalstīm principu.
- 54 Attiecībā uz Regulas 2022/1854 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu iesniedzējtiesai nav īsti skaidrs, vai dalībvalstīm atstātā iespēja “saglabāt vai ieviest pasākumus, kas vēl vairāk ierobežo ražotāju, kuri ražo elektrību [...], tirgus ieņēmumus”, ietver iespēju īstenot maksimālā apmēra sistēmu pirms šīs regulas spēkā stāšanās dienas

tieši tādēļ, ka minētās regulas normas par maksimālo apmēru (tostarp tās 8. pants) ir piemērojamas tikai no 2022. gada 1. decembra līdz 2023. gada 30. jūnijam.

- 55 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka ir nepieciešams iztaujāt Tiesu par to, kā interpretēt Regulas 2022/1854 6., 7., 8. un 22. pantu, kopsakarā ar Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principiem un lojālas sadarbības principu, lai noteiktu, vai ar šīm normām ir aizliegti valsts pasākumi, kuros ir paredzēta elektroenerģijas ražotāju virsienēmumu maksimālā apmēra īstenošana no agrākas dienas, nekā paredzēts šajā regulā.

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Padomes Regulas 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai 6., 7. un 8. pants, kopsakarā ar 2. panta 5. un 9. punktu, ņemot vērā visus tās apsvērumus, un kopsakarā, it īpaši, ar LESD 288. pantu un LES 6. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts pasākumu piemērošanu, – kādi ir noteikti Elektroenerģijas likuma 22.b pantā, it īpaši tā 5. punkta otrajā daļā -, kuros ir paredzēts, ka šīs regulas 6. pantā noteiktais maksimālais apmērs izpaužas kā nodeva par elektroenerģijas ražotāju virsienēmumiem, ja virsienēmumu raksturs, kāds tiem ir attiecībā pret paredzēto maksimālo apmēru, tiek noteikts, pamatojoties uz tirgus ieņēmumiem, kas par atsevišķām iekārtām tiek noteikti, pamatojoties uz neatspēkojamām prezumpcijām, saskaņā ar kurām tiek aprēķināti teorētiski ieņēmumi (sal. ar Elektroenerģijas likuma 22.b panta 5. punkta otrās daļas 1. un 2. punktu), liedzot nodevas parādniekiem deklarēt un norādīt savus faktiskos ieņēmumus?
- 2) Vai Padomes Regulas 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai 6., 7. un 8. pants, kopsakarā ar 2. panta 5. un 9. punktu, ņemot vērā visus tās apsvērumus, un kopsakarā, it īpaši, ar LESD 288. pantu un LES 6. pantu, kā arī samērīguma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts pasākumu piemērošanu, – kādi ir noteikti Elektroenerģijas likuma 22.b pantā, it īpaši tā 5. punkta otrajā daļā -, kuros ir paredzēts, ka šīs regulas 6. pantā noteiktais maksimālais apmērs izpaužas kā nodeva par elektroenerģijas ražotāju virsienēmumiem, ja virsienēmumu raksturs, kāds tiem ir attiecībā pret paredzēto maksimālo apmēru, tiek noteikts, pamatojoties uz tirgus ieņēmumiem, kas par atsevišķām iekārtām tiek noteikti, pamatojoties uz prezumpcijām, kuras tiek pasniegtas kā neatspēkojamas, bet kuras var tikt atspēkotas tikai, pirmkārt, pamatojot savus faktiskos ieņēmumus attiecībā uz visām iekārtām, to skaitā iekārtām, kuras neietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, un, otrkārt, tāpat tikai izmantojot atsevišķas prezumpcijas, kas tādējādi liedz nodevas parādniekiem deklarēt un norādīt savus faktiskos ieņēmumus?

- 3) Vai Padomes Regulas 2022/1854 (2022. gada 6. oktobris) par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai 6., 7., 8. un 22. pants, kopsakarā ar Savienības tiesību pārākuma un efektivitātes principiem, un lojālas sadarbības principu (LES 4. panta 3. punkts), kopsakarā ar, it īpaši, LESD 288. pantu, kā arī ņemot vērā tās apsvērumus, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts pasākumu, kas ir veikti pēc minētās regulas stāšanās spēkā, piemērošanu, – kāds ir Elektroenerģijas likuma 22.b panta 1. punkts, kas ir iekļauts ar 2022. gada 16. decembra likumu un kurā ir paredzēts īstenot elektroenerģijas ražotāju tirgus ieņēmumu maksimālā apmēra sistēmu, sākot no dienas, kas ir agrāka par 2022. gada 1. decembri, – kāds ir 2022. gada 1. augusts?

Pieteikums par paātrināto tiesvedību

- 56 Tā kā valsts tiesa, izskatot tai iesniegtās prasības, saskaņā ar Elektroenerģijas likuma 29.a pantu darbojas kā pagaidu noregulējuma tiesa, tā vēlas izmantot paātrināto prejudiciālā nolēmuma tiesvedību saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. pantu.